

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.012.03.2018
P/18/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/18/003 - „Działania organów administracji publicznej na rzecz ujawniania prawa własności nieruchomości w księgach wieczystych”

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Kontrolerzy Mirosław Sekuła, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LKA/164/2018 z dnia 15 maja 2018 r.

Waldemar Góra, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/211/2018 z dnia 25 czerwca 2018 r.

Anna Rudnik, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/218/2018 z dnia 3 lipca 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-6)

Jednostka kontrolowana Starostwo Powiatowe w Będzinie, 42-500 Będzin, ul. Sączewskiego 6¹

Kierownik jednostki kontrolowanej Arkadiusz Watoła, Starosta Będziński²

(dowód: akta kontroli str. 7-9)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości³ działalność Starostwa w zakresie działań na rzecz ujawniania prawa własności nieruchomości w księgach wieczystych w latach 2015 - 2018⁴.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Starostwo rzetelnie i bez zbędnej zwłoki prowadziło działania mające na celu uregulowanie stanu prawnego nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa i Powiatu. W terminie i prawidłowo sporządzano informacje o stanie mienia komunalnego oraz roczne sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami zasobu Skarbu Państwa za lata 2014-2017 i dochowano terminu przekazania ww. informacji Wojewodzie Śląskiemu. W okresie objętym kontrolą Starosta skierował do sądu 357 wniosków⁵, a liczba wniosków zwróconych przez sąd do uzupełnienia wyniosła 11 i stanowiła 3,1% wszystkich złożonych. Prawidłowo określono zadania i zakresy odpowiedzialności dla komórek i pracowników zaangażowanych w procesy ujawniania prawa własności. Środki finansowe, zabezpieczane corocznie w budżecie Powiatu były wystarczające, by zadania związane z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości przebiegały w sposób

¹ Zwane dalej „Starostwem”. Nr REGON 276 285 017.

² Zwany dalej „Starostą”. Pełni funkcję od 1 grudnia 2014 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Kontrolą został objęty okres od 1 czerwca 2015 r. do zakończenia czynności kontrolnych, z uwzględnieniem okresu wcześniejszego w zakresie związanym z przedmiotem kontroli.

⁵ W tym 332 wnioski dotyczące 309 nieruchomości wchodzących do zasobu Skarbu Państwa oraz 25 wniosków dotyczących 24 nieruchomości stanowiących zasób Powiatu.

ciągły, a otrzymane dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i terminowo rozliczone.

Jednak pomimo podejmowanych przez Starostę działań i faktu, że liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym malała w każdym roku, na 30 czerwca 2018 r. liczba ta wynosiła 4 147 i stanowiła niemal 60% wszystkich 6 919 nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa oraz wchodzących w skład powiatowego zasobu nieruchomości⁶.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- niewykazaniu w 14 z 60 badanych sprawach wszystkich danych w prowadzonej w Starostwie ewidencji nieruchomości, co było niezgodne z art. 23 ust. 1c pkt 3-5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁷,

- wprowadzaniu danych z 18 decyzji administracyjnych Wojewody Śląskiego do ewidencji gruntów i budynków po terminie 30 dni od dnia otrzymania dokumentów, co naruszało dyspozycję art. 23 ust. 7 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne⁸ (powyższe dotyczyło 5,7% wszystkich wpływających decyzji),

- złożeniu do sądu, z opóźnieniem od 68 do 210 dni, sześciu wniosków (spośród zbadanych 60) o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości, co było niezgodne z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece⁹, który stanowi, że właściciel nieruchomości jest zobowiązany do niezwłocznego złożenia wniosku o ujawnienie swego prawa w księdze wieczystej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Realizacja zadań w zakresie uregulowania stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu będzińskiego

1.1 Na dzień 1 stycznia 2015 r. liczba nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa¹⁰, którymi gospodarował Starosta wynosiła 15 296 nieruchomości o łącznej powierzchni 3 065,6243 ha, w tym liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym¹¹ wyniosła 4 339 nieruchomości o powierzchni 699,9505 ha i stanowiła 28,4% wszystkich nieruchomości¹².

⁶ Liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym na dzień 30 czerwca 2018 r. wynosiła 3 532 nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa o powierzchni 534,7339 ha, tj. 57,5% wszystkich (6 143) tego typu nieruchomości oraz 615 nieruchomości wchodzących w skład powiatowego zasobu nieruchomości o powierzchni 139,7537 ha i stanowiła 79,3% wszystkich (776) tego typu nieruchomości.

⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 121 ze zm., zwana dalej „ustawą o gospodarce nieruchomościami”.

⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 2101 ze zm., zwana dalej „Prawem geodezyjnym i kartograficznym”.

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1007 ze zm., zwana dalej „ustawą o księgach wieczystych i hipotece”.

¹⁰ Zgodnie z art. 21 ustawy o gospodarce nieruchomościami, do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Skarbu Państwa i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Skarbu Państwa.

¹¹ Nieruchomość o nieuregulowanym stanie prawnym to nieruchomość, dla której nie założono księgi wieczystej, albo która posiada księgę wieczystą, jednakże wobec przyznania prawa własności nieruchomości toczy się spór prawny.

¹² Tj. 22,8% łącznej powierzchni. Wg stanu na 1 stycznia 2015 r. liczba nieruchomości i liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym odpowiadały liczbie działek ewidencyjnych. Zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2016 r. poz. 1034 ze zm.) działka ewidencyjna jest to ciągły obszar gruntu, położony w granicach jednego obrębu, jednorodny pod względem prawnym, wydzielony z otoczenia za pomocą linii granicznych.

Na dzień 30 czerwca 2018 r. liczba nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa, którymi gospodarował Starosta wynosiła 6 143 o powierzchni 2 347,2371 ha¹³ i w porównaniu do stanu na 1 stycznia 2015 zmniejszyła się o 9 153 nieruchomości¹⁴. Liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym wyniosła 3 532 nieruchomości o powierzchni 534,7339 ha i stanowiła 57,5% wszystkich nieruchomości¹⁵.

W okresie od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2018 r., w każdym roku liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym się zmniejszała: w 2015 r. o 332 nieruchomości, w 2016 r. o 262 nieruchomości, w 2017 r. o 154 nieruchomości oraz w I półroczu 2018 r. o 59 nieruchomości. Reasumując, od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2018 r. liczba nieruchomości Skarbu Państwa o nieuregulowanym stanie prawnym zmniejszyła się o 807 nieruchomości o łącznej powierzchni 165,2166 ha.

(dowód: akta kontroli str. 18-23)

Z kolei liczba nieruchomości wchodzących z skład powiatowego zasobu nieruchomości¹⁶, na dzień 30 czerwca 2018 r., wynosiła 776 nieruchomości o łącznej powierzchni 220,1759 ha¹⁷, w tym liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym wyniosła 615 nieruchomości o powierzchni 139,7537 ha i stanowiła 79,3% wszystkich nieruchomości¹⁸.

W porównaniu do stanu na 1 stycznia 2015 r., liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym wzrosła o 18 (z 597 do 615), tj. o 3,0%. Liczba tych nieruchomości uległa zmniejszeniu o 11 w 2015 r. (z 597 do 586) oraz o 4 w 2017 r. (z 607 do 603) a wzrosła w 2016 r. o 21 (z 586 do 607) oraz w pierwszym półroczu 2018 r. o 12 (z 603 do 615).

Wzrost liczby nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym Starosta uzasadnił faktem bieżącej weryfikacji zapisów w ewidencji gruntów i budynków dotyczących nieruchomości zajętych pod drogi publiczne oraz nabywaniem nieruchomości pod drogi publiczne.

(dowód: akta kontroli str. 24-29, 617)

Jak wynika z powyższego, na 30 czerwca 2018 r. liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym (4 147) stanowiła niemal 60% wszystkich nieruchomości (6 919) stanowiących zasób Skarbu Państwa oraz wchodzących w skład powiatowego zasobu nieruchomości¹⁹.

¹³ Na którą składały się grunty rolne: 7 158 działek o powierzchni 709,7224 ha, tj. 30,2% łącznej powierzchni, grunty pod stawami: 12 działek o powierzchni 375,7275 ha, tj. 16,0%, grunty pod rowami: 250 działek o powierzchni 32,6962 ha, tj. 1,4%, grunty leśne: 570 działek o powierzchni 147,0000 ha, tj. 6,3% grunty zabudowane i zurbanizowane: 922 działki o powierzchni 140,9907 ha, tj. 6,0%, tereny komunikacyjne: 3 023 działki o powierzchni 783,1003 ha, tj. 33,4% oraz pozostałe: 394 działki o powierzchni 158,0000 ha, tj. 6,7%.

¹⁴ Wg stanu na 30 czerwca 2018 r. liczba nieruchomości wynosiła 6 143, na którą składało się 12 329 działek ewidencyjnych.

¹⁵ Tj. 22,8% łącznej powierzchni. Wg stanu na 30 czerwca 2018 r. liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym (3 532) odpowiadała liczbie działek ewidencyjnych.

¹⁶ Zgodnie z art. 25a ustawy o gospodarce nieruchomościami, do powiatowego zasobu nieruchomości należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności powiatu i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego powiatu.

¹⁷ Na którą składały się grunty rolne: 20 działek o powierzchni 2,8859 ha, tj. 1,3% łącznej powierzchni, grunty zabudowane i zurbanizowane: 231 działki o powierzchni 57,5248 ha, tj. 26,1%, tereny komunikacyjne: 847 działek o powierzchni 159,3132 ha, tj. 72,4% oraz pozostałe: 1 działka o powierzchni 0,4520 ha, tj. 0,2%.

¹⁸ Tj. 63,5% łącznej powierzchni. Wg stanu na 30 czerwca 2018 r. liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym (615) odpowiadała liczbie działek ewidencyjnych. Z kolei 776 nieruchomości wchodzących w stan powiatowego zasobu na 1 stycznia 2015 r. składało się z 1 099 działek ewidencyjnych.

¹⁹ Liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym na dzień 30 czerwca 2018 r. wynosiła 3 532 nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa o powierzchni 534,7339 ha, tj. 57,5% wszystkich (6 143) tego typu nieruchomości oraz 615 nieruchomości wchodzących w skład powiatowego zasobu nieruchomości o powierzchni 139,7537 ha i stanowiła 79,3% wszystkich (776) tego typu nieruchomości.

Starosta wyjaśnił, że główną przyczyną opóźnień w regulowaniu stanu prawnego nieruchomości była przede wszystkim niewystarczająca liczba stałych pracowników, spowodowana brakiem na rynku pracy specjalistów do pracy w komórce związanej z gospodarką nieruchomościami i dodał, że cały czas podejmuje próby pozyskania pracowników o odpowiednich kompetencjach.

(dowód: akta kontroli str. 619)

1.2. Szczegółowym badaniem objęto dokumentację 60 spraw prowadzonych przez Starostwo w okresie objętym kontrolą w celu uregulowania stanu prawnego 238 działek o łącznej powierzchni 66,1032 ha (zwanymi dalej „próbą nr 1”²⁰), w tym 29 spraw dotyczących 54 działek ewidencyjnych o łącznej powierzchni 16,8299 ha zaliczonych do zasobu Powiatu oraz 31 spraw dotyczących 184 działek o łącznej powierzchni 49,2733 ha zaliczonych do zasobu Skarbu Państwa.

Na podstawie przeprowadzonego badania stwierdzono:

- działania mające na celu uregulowanie stanu prawnego ww. nieruchomości prowadzone były rzetelnie i bez zbędnej zwłoki,
- nie wystąpiły przypadki, w których została zgromadzona kompletna dokumentacja, umożliwiająca złożenie wniosku do sądu, a wniosek taki nie został złożony,
- we wszystkich przypadkach pracownicy Starostwa podejmowali działania w celu zapewnienia kompletności danych niezbędnych do uregulowania stanu prawnego.

(dowód: akta kontroli str. 30-42)

W przypadku zbadanych 31 spraw dotyczących nieruchomości zaliczonych do zasobu Skarbu Państwa, Starostwo przekazało wymagane dokumenty do Sądu, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji lub do osób fizycznych związanych z konkretną nieruchomością i oczekuje na odpowiedzi. Sprawy te były wszczynane w latach 2005-2018 (w tym jedna sprawa w 2005 r., dwie sprawy w latach 2013 i 2014 oraz 28 spraw w latach 2016-2018), jednak we wszystkich zbadanych sprawach pracownicy Starostwa podejmowali działania niezwłocznie po uzyskaniu dokumentacji, m.in. z sądu, od osób fizycznych lub z firm wykonujących dla Starostwa usługi geodezyjne i kartograficzne. W tym celu Starostwo zawarło umowy z firmami zewnętrznymi, których przedmiotem były prace geodezyjne i kartograficzne na potrzeby gospodarki nieruchomościami i prowadzenia zadań w zakresie geodezji i kartografii²¹.

(dowód: akta kontroli str. 30-70)

W przypadku zbadanych 29 spraw dotyczących nieruchomości zaliczonych do zasobu Powiatu, we wszystkich przypadkach pracownicy Starostwa sporządzili wnioski do Wojewody Śląskiego o wydanie decyzji²² potwierdzających własność Powiatu w stosunku do nieruchomości, do których dołączone były m.in.: karty inwentaryzacyjne nieruchomości, wypisy i wyrisy z map, fragmenty map zasadniczych oraz uchwała Zarządu Powiatu nr 32/15 z 10 lutego 2015 r. w sprawie powołania przedstawicieli Zarządu Powiatu Będzińskiego do Komisji Inwentaryzacyjnej do nabywania z mocy prawa mienia Skarbu Państwa na własność Powiatu Będzińskiego.

²⁰ Badaniem objęto wszystkie 31 spraw dotyczących nieruchomości Skarbu Państwa prowadzonych w okresie objętym kontrolą i 29 spraw dotyczących nieruchomości powiatowych.

²¹ Na 2015 r. umowę nr WGN-I.3032.3.2015 Z 8 kwietnia 2015 r. z przedsiębiorcą M. W. z Krakowa, na 2016 r. umowę nr BGP.6641.1.0002.2016 z 25 kwietnia 2016 r. z firmą GEO-STATION Sp. z o.o. z siedzibą w Rybniku, na 2017 r. umowę nr WGiGN.6641.1.0002.2017 z 23 maja 2017 r. z przedsiębiorcą P. M. z Sosnowca oraz na 2018 r. umowę nr BGN-I.3032.7.2018 z 3 kwietnia 2018 r. z firmą ABS-Ochrona Środowiska Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach.

²² Decyzji wydawanych na podstawie art. 60 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. z 1998 r. Nr 133 poz. 872 ze zm.).

Wnioski do Wojewody dotyczące ww. 29 spraw zostały złożone w latach 2005-2018²³, jednak w żadnym przypadku Wojewoda do 30 czerwca 2018 r. nie wydał decyzji, o którą wnioskował Starosta:

- w przypadku 18 wniosków złożonych w latach 2015-2018, Wojewoda w żaden sposób nie odpowiedział na wniosek Starosty,
- w przypadku 11 wniosków z lat 2005-2018, w odpowiedzi na wniosek Wojewoda przekazał Staroście zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego i występował o przekazanie dodatkowej dokumentacji dotyczącej danej nieruchomości. W każdym takim przypadku (zdarzenia te miały miejsce w latach 2013-2018) Starostwo niezwłocznie uzupełniało wymaganą dokumentację i przekazywało Wojewodzie.

(dowód: akta kontroli str. 30-70, 71-98)

Na pytanie o przyczyny niewydania decyzji potwierdzających własność Powiatu w stosunku do ww. 29 nieruchomości, Wojewoda Śląski wyjaśnił, że głównym powodem niewydania decyzji w ww. sprawach była bardzo duża liczba wpływających wniosków dotyczących uregulowania stanu prawnego nieruchomości na rzecz jednostek samorządu terytorialnego (na dzień 30 czerwca 2018 r. pozostawało do rozpatrzenia 6 282 wniosków). Po otrzymaniu pisma NIK, w lipcu 2018 r. Wojewoda wszczął postępowania administracyjne w przypadku 18 wniosków Starosty złożonych w latach 2015-2018 i podał, że wydanie decyzji w przypadku wszystkich ww. 29 nieruchomości nastąpi *niezwłocznie po zebraniu kompletnego materiału dowodowego i prawidłowym ustaleniu stron tych postępowań*.

(dowód: akta kontroli str. 608-612)

Z kolei Starosta Będziński wyjaśnił, że *monitował u Wojewody w sprawie przyspieszenia rozpatrzenia złożonych wniosków telefonicznie. Jako przyczynę opóźnień podawano dużą ilość wniosków, które załatwiane są w kolejności wpływów. Postępowania w tych sprawach zostały wszczęte w miesiącu lipcu br.*

(dowód: akta kontroli str. 617)

1.3. W Starostwie nie ustalono wewnętrznych procedur dotyczących sposobu prowadzenia ewidencji, o której mowa w art. 23 ust. 1c o gospodarce nieruchomościami. Starosta wyjaśnił, że oprócz ww. ewidencji (którą szczegółowo opisano poniżej, w punktach 1.4. i 1.5. niniejszego wystąpienia), w Starostwie w celach pomocniczych prowadzony był tzw. „wykaz roboczy”, zawierający informacje o podejmowanych czynnościach regulacyjnych, umożliwiające bieżące wykorzystanie pozyskanych informacji w różnych sprawach, m.in. dotyczących komunalizacji czy dokonywania zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 12-13, 16-17)

1.4. Ewidencja, o której mowa w art. 23 ust. 1c ustawy o gospodarce nieruchomościami, w Starostwie prowadzona była w wersji elektronicznej (w programie MS Excel) osobno dla nieruchomości stanowiących zasób Powiatu, nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa oraz nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste²⁴.

Na podstawie badania zapisów dotyczących 60 nieruchomości (zwanymi dalej „próbą nr 2”²⁵) ujętych w ww. ewidencji stwierdzono, że dane w niej zawarte były zgodne z katastrzem nieruchomości i zgodne z zapisami w operatach ewidencyjnych,

²³ W tym trzy wnioski w latach 2005-2009, cztery wnioski w 2013 r. oraz 22 wnioski w latach 2015-2018.

²⁴ Tj. niewchodzących w skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa na podstawie art. 23 ust. 1b ustawy o gospodarce nieruchomościami.

²⁵ Badaniem objęto zapisy dotyczące 60 nieruchomości, po 20 z każdej z trzech ewidencji prowadzonej w Starostwie: zasobu Skarbu Państwa, Powiatu oraz Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste.

decyzjach administracyjnych, aktach notarialnych i posiadanych przez Starostwo pismach.

Zgodnie z art. 23 ust. 1c pkt 1 i 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, w ww. ewidencji we wszystkich przypadkach podano oznaczenia nieruchomości według ksiąg wieczystych²⁶, wpisano oznaczenie nieruchomości według katastru nieruchomości oraz wskazano powierzchnie nieruchomości²⁷.

Jednak ewidencja nie zawierała wszystkich wpisów wymaganych art. 23 ust. 1c pkt 3, 4 i 5 ustawy o gospodarce nieruchomościami:

- w 7 przypadkach nie został wskazany dokument potwierdzający posiadanie przez Skarb Państwa praw do nieruchomości, w przypadku braku księgi wieczystej,
- w 6 przypadkach nie zostało określone przeznaczenie nieruchomości w planie miejscowym, a w przypadku braku planu – w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- w 16 przypadkach nie wskazano daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste lub daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu trwałego zarządu nieruchomości Skarbu Państwa.

Ww. braki w ewidencji opisano w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 30-33, 99-104)

1.5. Zapisy w prowadzonej w Starostwie ewidencji nieruchomości były spójne z ewidencją środków trwałych prowadzoną w Starostwie na podstawie art. 4 ust. 3 pkt 2 w związku z art. 13 ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁸.

Dane dotyczące nieruchomości (objętych badaniem w próbie nr 2), zostały uwzględnione w ewidencji środków trwałych²⁹, dla każdej założono „Kartę środka trwałego”, umożliwiającą ustalenie ich wartości początkowej, miejsce ich użytkowania czy zmiany wartości.

(dowód: akta kontroli str. 30-33)

1.6. Zgodnie z art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³⁰, Starosta sporządził za lata 2014-2017 informacje o stanie mienia komunalnego i przekazał w obowiązującym terminie, tj. do 31 marca roku następującego po roku budżetowym³¹, Zarządowi Powiatu Będzińskiego. Informacje zostały sporządzone rzetelnie i zawierały dane wymagane art. 267 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, m.in. dane dotyczące przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności, dane dotyczące innych niż własność praw majątkowych, dane o zmianach w stanie mienia komunalnego, dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania oraz inne dane i informacje o zdarzeniach mających wpływ na stan mienia jednostki samorządu terytorialnego.

(dowód: akta kontroli str. 105-178)

1.7. Zgodnie z art. 23 ust. 1a ustawy o gospodarce nieruchomościami, Starosta rzetelnie sporządził roczne sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami

²⁶ Z wyjątkiem siedmiu nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste o nr 4/352, 4/362, 4/363, 4/365, 4/588, 4/674 i 35/13, dla których nie zostały założone księgi wieczyste.

²⁷ W ewidencji nie podano informacji o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości oraz informacji o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych, ponieważ do Starostwa nie wpłynęła korespondencja mogąca być podstawą dokonania takich wpisów.

²⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 395 ze zm.

²⁹ Za wyjątkiem 20 nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste. Nieruchomości takie prezentowane są w księgowości jednostki otrzymującej prawo wieczystego użytkowania.

³⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm., zwana dalej „ustawą o finansach publicznych”.

³¹ Informacje o stanie mienia komunalnego zostały przekazane 18 lutego 2015 r. (informacja za 2014 r.), 17 lutego 2016 r. (za 2015 r.), 15 marca 2017 r. (za 2016 r.) oraz 22 lutego 2018 r. (za 2017 r.).

zasobu i przekazał je Wojewodzie w terminie do dnia 30 kwietnia roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy: za 2014 r. w dniu 24 kwietnia 2015 r., za 2015 r. w dniu 26 kwietnia 2016 r., za 2016 r. 28 kwietnia 2017 r. i za 2017 r. 30 kwietnia 2018 r.

Przekazane Wojewodzie sprawozdania były zgodne ze stanem faktycznym i zawierały informacje m.in. na temat podjętych czynności w postępowaniach sądowych oraz działaniach mających na celu ujawnienie własności Skarbu Państwa. Nie stwierdzono, aby w sprawozdaniach zostały ujęte np. nieruchomości pokryte wodami powierzchniowymi płynącymi, w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo wodne, bądź grunty zabudowane urządzeniami wodnymi znajdującymi się poza linią brzegu oraz urządzenia wodne lub ich części stanowiące własność Skarbu Państwa, wobec których prawa właścicielskie wykonują podmioty³², o których mowa w art. 212 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne³³. Wojewoda Śląski nie zgłaszał uwag do ww. sprawozdań złożonych przez Starostę Będzińskiego za lata 2014-2017.

(dowód: akta kontroli str. 179-197, 609)

1.8. W okresie objętym kontrolą Starosta otrzymał 316 odpisów prawomocnych decyzji administracyjnych³⁴, o których mowa w art. 23 ust. 3 pkt 1 lit. a Prawa geodezyjnego i kartograficznego, tj. w sprawach o nabyciu, zmianie lub utracie prawa własności do nieruchomości, a w odniesieniu do nieruchomości Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego także o nabyciu, zmianie lub utracie prawa użytkowania wieczystego, trwałego zarządu lub innej formy władania tą nieruchomością.

Na podstawie przeprowadzonego badania stwierdzono, że w 298 przypadkach (tj. 94,3%), dane wynikające z ww. decyzji zostały wprowadzone do ewidencji gruntów i budynków w terminie określonym w art. 23 ust. 7 Prawa geodezyjnego i kartograficznego, tj. nie później niż 30 dni od dnia otrzymania dokumentów.

Z kolei w pozostałych 18 przypadkach (tj. 5,7%), dane z decyzji zostały wprowadzone w czasie od 31 do 67 dni od dnia otrzymania dokumentów³⁵, co opisano szczegółowo w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 30-33, 198-208)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Prowadzona w Starostwie ewidencja nieruchomości Skarbu Państwa i powiatowych zasobów nieruchomości była nierzetelna i nie zawierała wszystkich danych wymaganych art. 23 ust. 1c ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Na 60 nieruchomości objętych badaniem, stwierdzono:

- w 7 przypadkach³⁶ (co stanowiło 11,7% badanej próby) nie został wskazany dokument potwierdzający posiadanie przez Skarb Państwa praw do nieruchomości, w przypadku braku księgi wieczystej, co stanowiło naruszenie art. 23 ust. 1c pkt 3 ww. ustawy,

³² Tj. Wody Polskie - w stosunku do śródlądowych wód płynących oraz wód podziemnych, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym; minister właściwy do spraw gospodarki morskiej - w stosunku do wód morza terytorialnego oraz morskich wód wewnętrznych oraz minister właściwy do spraw żeglugi śródlądowej - w stosunku do śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym. Zgodnie z art. 13 ust. 4 ustawy Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, ustala przebieg granic obszarów dorzeczy, granic regionów wodnych oraz granic zlewni, a także ewidencjonuje ich przebieg w systemie informacyjnym gospodarki wodnej.

³³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 ze zm.

³⁴ W tym 305 decyzji Wojewody Śląskiego oraz 11 decyzji Starosty Będzińskiego.

³⁵ W 18 przypadkach opóźnienie wyniosło od 31 do 38 dni, a w pozostałych trzech przypadkach 42, 54 i 67 dni od dnia otrzymania dokumentów.

³⁶ Co dotyczyło nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste o nr 4/352, 4/362, 4/363, 4/365, 4/588, 4/674 i 35/13.

- w 6 przypadkach³⁷ (co stanowiło 10,0% badanej próby) nie zostało określone przeznaczenie nieruchomości w planie miejscowym, a w przypadku braku planu – w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, co stanowiło naruszenie art. 23 ust. 1c pkt 4 ww. ustawy,

- w 1 przypadku³⁸ (co stanowiło 1,7% badanej próby) nie wskazano daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste lub daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu trwałego zarządu nieruchomości Skarbu Państwa, co stanowiło naruszenie art. 23 ust. 1c pkt 5 ww. ustawy.

Łącznie, błędy w ewidencji stwierdzono w odniesieniu do 14 (spośród 60) badanych nieruchomości, tj. w 23,3%.

(dowód: akta kontroli str. 30-33, 99-104)

Jak wyjaśnił Starosta³⁹, dane dotyczące przeznaczenia 6 nieruchomości w planie miejscowym oraz data ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości nie zostały wprowadzone do ewidencji przez niedopatrzenie i zostały uzupełnione w trakcie trwania kontroli NIK. Ponadto, w trakcie kontroli NIK, Starostwo wszczęło postępowanie mające na celu ustalenie dokumentów potwierdzających posiadanie przez Skarb Państwa praw do 7 nieruchomości, w przypadku braku księgi wieczystej, które zostaną wprowadzone do ewidencji niezwłocznie po ich ustaleniu.

(dowód: akta kontroli str. 617-621, 624-625)

NIK przychyła się do wyjaśnień Starosty, jednak zaznacza, że powołany art. 23 ust. 1c pkt 1-7 ustawy o gospodarce nieruchomościami wskazuje precyzyjnie dane, jakie winny zostać wykazane w prowadzonej w Starostwie ewidencji nieruchomości.

2. Dane wynikające z otrzymanych przez Starostę 18 decyzji administracyjnych⁴⁰, zostały wprowadzone po terminie 30 dni od dnia otrzymania dokumentów⁴¹, co było wbrew przepisom art. 23 ust. 7 Prawa geodezyjnego i kartograficznego, zgodnie z którym Starosta niezwłocznie wpisuje dane wynikające z decyzji do ewidencji gruntów i budynków, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania dokumentów.

Decyzje wprowadzone z opóźnieniem (18) stanowiły 5,7% wszystkich 316 decyzji otrzymanych przez Starostę w okresie objętym kontrolą⁴². W 16 przypadkach opóźnienie wyniosło od jednego do ośmiu dni, a w pozostałych dwóch przypadkach 24 i 37 dni od dnia otrzymania dokumentów.

Lp.	Nr decyzji:	Data otrzymania	Data wpisu do EGIB	Upływ dni (4-3)	Opóźnienie (5-30 dni)
1	2	3	4	5	6
1	NWIIIa.7532.140.2016	2017-01-02	2017-02-01	31	1
2	NWXV.7532.3.100.2015	2016-11-09	2016-12-09	31	1
3	NWXV.7532.1.317.2015	2017-10-20	2017-11-20	31	1
4	NW/III/77234/353/11	2018-05-21	2018-06-21	32	2

³⁷ Co dotyczyło nieruchomości powiatowych nr 240101_1.0001.AR_21.75/4, 240101_1.0001.AR_46.3/6, 240101_1.0001.AR_37.9/5, 240101_1.0001.AR_21.37.9/6, 240101_1.0001.AR_46.19/11 oraz 240101_1.0001.AR_46.20/13.

³⁸ Co dotyczyło nieruchomości Skarbu Państwa nr 240107_4.0001.3275.

³⁹ Tożsame w treści wyjaśnienia złożyła odpowiedzialna za stwierdzone nieprawidłowości Kierownik Biura Gospodarki nieruchomościami.

⁴⁰ Tj. decyzji wydanych przez Wojewodę Śląskiego, o których mowa w art. 23 ust. 3 pkt 1 lit. a Prawa geodezyjnego i kartograficznego, w sprawach o nabyciu, zmianie lub utracie prawa własności do nieruchomości, a w odniesieniu do nieruchomości Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego także o nabyciu, zmianie lub utracie prawa użytkowania wieczystego, trwałego zarządu lub innej formy władania tą nieruchomością.

⁴¹ W 18 przypadkach od 31 do 38 dni, a w pozostałych trzech przypadkach 42, 54 i 67 dni od dnia otrzymania dokumentów.

⁴² W tym 305 decyzji Wojewody Śląskiego oraz 11 decyzji Starosty Będzińskiego.

5	NW/III/77234/354/11	2018-05-21	2018-06-21	32	2
6	NWXV.7510.1.119.2014	2017-11-13	2017-12-15	33	3
7	NWIIIa.7532.222.2016	2017-01-27	2017-03-01	33	3
8	NWXV.7532.1.582.2014	2015-06-17	2015-07-20	34	4
9	NWIIIa.7533.696.2016	2017-01-05	2017-02-07	34	4
10	NW/III/77234/1034/08	2015-10-28	2015-12-02	35	5
11	NWXV.7531.3.4.2017	2017-06-06	2017-07-12	36	6
12	NWXV.7531.3.7.2017	2017-06-06	2017-07-12	36	6
13	NWXV.7531.3.5.2017	2017-06-06	2017-07-12	36	6
14	NWXV.7532.3.199.2014	2016-03-21	2016-04-26	36	6
15	NWIIIa.7532.141.2016	2017-01-02	2017-02-07	37	7
16	NW/III/77234/49/10	2016-11-21	2016-12-29	38	8
17	NWIII.7533.588.2013	2017-01-11	2017-03-06	54	24
18	NWIV.752.110.2014	2015-09-03	2015-11-09	67	37

(dowód: akta kontroli str. 30-33, 198-208)

Jak wyjaśnił Starosta⁴³, wprowadzanie danych z opóźnieniem jest *wynikiem dwuetapowych działań w zakresie aktualizacji części kartograficznej a następnie części opisowej operatu ewidencji gruntów i budynków i konieczność wprowadzania danych dotyczących dwóch nowych działek*. Ponadto Starosta podał, że podjął już działania mające na celu poprawę komunikacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi Starostwa, które pozwolą na zachowanie terminów aktualizacji bazy danych ewidencji i gruntów.

(dowód: akta kontroli str. 617-621, 628-630)

Zdaniem NIK, niezależnie od podnoszonych okoliczności, przywołany przepis Prawa geodezyjnego i kartograficznego nakłada na Starostę obowiązek niezwłocznego wpisywania danych wynikających z decyzji do ewidencji gruntów i budynków, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania dokumentów.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działania kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Prawidłowo prowadzono działania mające na celu uregulowanie stanu prawnego nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa i Powiatu. W terminie i prawidłowo sporządzono informacje o stanie mienia komunalnego oraz roczne sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami zasobu Skarbu Państwa.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na niewykazywaniu wszystkich wymaganych danych w prowadzonej w Starostwie ewidencji nieruchomości (co dotyczyło 23,3% badanych spraw) oraz na nieterminowym wprowadzaniu danych z decyzji do ewidencji gruntów i budynków (co dotyczyło 5,7% wszystkich wpływających decyzji).

⁴³ Tożsame w treści wyjaśnienia złożyła odpowiedzialna za stwierdzone nieprawidłowości Naczelnik Wydziału Geodezji.

2. Realizacja zadań w zakresie ujawnienia w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu będzińskiego

2.1 W okresie od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2018 r. Starosta Będziński złożył do Sądu 332 wnioski dotyczące 309 nieruchomości wchodzących do zasobu Skarbu Państwa, którym gospodaruje Starosta, o łącznej powierzchni 637,2596 ha⁴⁴, w celu ujawnienia w księgach wieczystych prawa własności wszystkich nieruchomości, w tym:

- w 2015 r. 166 wniosków dotyczących 166 nieruchomości o powierzchni 158,4877 ha,
- w 2016 r. 85 wniosków dotyczących 90 nieruchomości o powierzchni 58,9111 ha,
- w 2017 r. 59 wniosków dotyczących 36 nieruchomości o powierzchni 401,6923 ha,
- w pierwszym półroczu 2018 r. 22 wnioski dotyczące 17 nieruchomości o powierzchni 18,1685 ha.

Liczba nieruchomości wchodzących do zasobu Skarbu Państwa, których stan prawny został uregulowany poprzez ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności Skarbu Państwa wyniosła 13 i stanowiła powierzchnię 5,1446 ha. 13 nieruchomości, których stan prawny został uregulowany stanowiło 4,2% wszystkich 309 nieruchomości objętych złożonymi wnioskami.

(dowód: akta kontroli str. 209-211)

Odnośnie nieruchomości stanowiących zasób Powiatu, w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2018 r. Starosta Będziński złożył do Sądu 25 wniosków dotyczących 24 nieruchomości, o łącznej powierzchni 1,1123 ha⁴⁵, w celu ujawnienia w księgach wieczystych prawa własności wszystkich nieruchomości, w tym:

- w 2015 r. 9 wniosków dotyczących 9 nieruchomości o powierzchni 0,5386 ha,
- w 2016 r. 7 wniosków dotyczących 6 nieruchomości o powierzchni 0,0134 ha,
- w 2017 r. 5 wniosków dotyczących 5 nieruchomości o powierzchni 0,1108 ha,
- w pierwszym półroczu 2018 r. 4 wnioski dotyczące 4 nieruchomości o powierzchni 0,4495 ha.

Liczba nieruchomości stanowiących zasób Powiatu, których stan prawny został uregulowany poprzez ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności Skarbu Państwa wyniosła 5 i stanowiła powierzchnię 0,3916 ha. 5 nieruchomości, których stan prawny został uregulowany stanowiło 20,8% wszystkich 24 nieruchomości objętych złożonymi wnioskami.

(dowód: akta kontroli str. 212-214)

Zdaniem Starosty główną przyczyną opóźnień w regulowaniu stanu prawnego nieruchomości była przede wszystkim niewystarczająca liczba stałych pracowników, spowodowana brakiem na rynku specjalistów do pracy w komórce związanej z gospodarką nieruchomościami, pomimo podejmowanych prób pozyskania pracowników o odpowiednich kompetencjach.

(dowód: akta kontroli str. 619)

⁴⁴ Ponadto, od dnia sporządzenia wykazu o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości, tj. w okresie od 21 lutego 2008 r. do 31 grudnia 2014 r. Starosta złożył 473 wnioski dotyczące 473 nieruchomości o powierzchni 734,5341 ha. Łącznie, od 21 lutego 2008 r. do 30 czerwca 2018 r. Starosta złożył 805 wniosków dotyczących 782 działek o powierzchni 1 371,7937 ha.

⁴⁵ Ponadto, od dnia sporządzenia wykazu o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości, tj. w okresie od 21 lutego 2008 r. do 31 grudnia 2014 r. Starosta złożył 106 wniosków dotyczących 106 nieruchomości o powierzchni 40,3931 ha. Łącznie, od 21 lutego 2008 r. do 30 czerwca 2018 r. Starosta złożył 131 wniosków dotyczących 131 działek o powierzchni 41,5054 ha.

Badając dokumentację 60 nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym (tj. próby nr 1), dla których nie złożono wniosków do sądu ustalono, że nie wystąpiły przypadki, w których została zgromadzona kompletna dokumentacja, umożliwiająca złożenie wniosku do sądu, a wniosek taki nie został złożony. We wszystkich zbadanych sprawach pracownicy Starostwa podejmowali działania (tj. kompletowali dokumenty i przygotowywali wnioski do sądu) niezwłocznie po uzyskaniu dokumentacji, m.in. z sądu, od osób fizycznych lub z firm wykonujących dla Starostwa usługi geodezyjne i kartograficzne.

(dowód: akta kontroli str. 30-33)

2.2. Szczegółowym badaniem objęto dokumentację 60 wniosków o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości złożonych przez Starostwo w okresie objętym kontrolą, (zwanym dalej „próbą nr 3”⁴⁶) dotyczących 178 działek o łącznej powierzchni 36,4284 ha, w tym 17 wniosków dotyczących 68 działek ewidencyjnych o powierzchni 15,2508 ha zaliczonych do zasobu Powiatu oraz 43 wnioski dotyczące 110 działek o powierzchni 21,1776 ha zaliczonych do zasobu Skarbu Państwa.

Na podstawie przeprowadzonego badania stwierdzono:

- średni czas, jaki upłynął od zgromadzenia dokumentacji do złożenia wniosku do sądu wyniósł 26 dni,
- 54 wnioski, tj. 90,0%, zostały złożone w czasie do 30 dni, z tego 26 wniosków w czasie 1-10 dni, 20 wniosków w czasie 11-20 dni i 8 wniosków w czasie 21-30 dni,
- 6 wniosków⁴⁷ (tj. 10% badanej próby), zostało złożonych w czasie 68, 210 i 112 dni (cztery wnioski) od momentu zgromadzenia pełnej dokumentacji, co opisano szczegółowo w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 30-33, 215-258)

2.3. W okresie od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2018 r. Starostwo zbyło 18 nieruchomości, w skład których wchodziło 26 działek ewidencyjnych o łącznej powierzchni 8,6707 ha, w tym 15 nieruchomości Skarbu Państwa (23 działki) o powierzchni 8,0134 ha oraz 3 nieruchomości Powiatu (3 działki) o powierzchni 0,6573 ha. W tym samym okresie, Starostwo nabyło 41 nieruchomości Powiatu (41 działek) o łącznej powierzchni 5,2954 ha.

Zbycia nieruchomości zostały udokumentowane aktami notarialnymi, z kolei nabycia następowały na podstawie decyzji komunalizacyjnych lub w formie aktu notarialnego.

W przypadku zbycia lub nabycia w formie aktu notarialnego, to notariusze, na podstawie art. 79 pkt. 8a i art. 92 § 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. prawo o notariacie⁴⁸, kierowali wnioski wieczystoksięgowe do sądu, zaś na podstawie uzyskanych decyzji komunalizacyjnych kierowano do sądu wnioski o ujawnienie prawa własności. W związku z powyższym ww. sytuacje nie wymagały dodatkowego zawiadomienia sądu na podstawie art. 36 ust 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece.

(dowód: akta kontroli str. 259-287)

2.4. Spośród wszystkich 357 wniosków o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości, złożonych przez Starostę w okresie 1 stycznia 2015 r. –

⁴⁶ Badaniem objęto wszystkie 31 spraw dotyczących nieruchomości Skarbu Państwa prowadzonych w okresie objętym kontrolą i 29 spraw dotyczących nieruchomości powiatowych.

⁴⁷ Powyższe dotyczyło wniosków: nr BGN-II.680.9.2017 z 16 kwietnia 2018 r. (złożony 68 dni po zgromadzeniu dokumentacji), nr BGN-II.680.26.2017 z 2 października 2017 r. (210 dni) oraz czterech wniosków złożonych 24 lutego 2015 r. (tj. 112 dni po zgromadzeniu dokumentacji): WGN-II.0750.38.2014, WGN-II.0750.39.2014, WGN-II.0750.40.2014, WGN-II.0750.45.2014.

⁴⁸ Dz.U. z 2017 r. poz. 2291 ze zm.

30 czerwca 2018 r.⁴⁹, 11 wniosków⁵⁰ zostało przez sąd zwróconych do uzupełnienia (w tym 4 wnioski w 2015 r., po 3 wnioski w 2016 i 2017 r. i 1 wniosek w I półroczu 2018 r.), co stanowiło 3,1% wszystkich złożonych wniosków.

W objętej badaniem dokumentacji 60 wniosków z próby nr 3 stwierdzono, że w 8 przypadkach (13,3%) sąd zwrócił wnioski do uzupełnienia brakującej dokumentacji:

- wypisu z rejestru gruntów i wrysu z mapy ewidencyjnej (w 4 przypadkach),
- oryginału decyzji Naczelnika Miasta i Gminy Siewierz z 1978 r, ponieważ do wniosku została dołączona kserokopia (w 2 przypadkach),
- mapy z projektem podziału (w 1 przypadku),
- wyciągu z wykazu zmian gruntowych (w 1 przypadku).

W siedmiu przypadkach, Starostwo niezwłocznie uzupełniło wymaganą dokumentację i sąd przesłał zawiadomienie o założeniu księgi wieczystej dla wnioskowanej nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 30-33, 215-258, 288-290)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że w jednym z ww. przypadków⁵¹ (spośród 60 badanych), sąd wezwał Starostę do złożenia w terminie 7 dni wyciągu z wykazu zmian gruntowych z rozliczeniem nieruchomości, pod rygorem oddalenia wniosku. W podanym terminie (13 kwietnia 2016 r.) Starosta wystąpił o wydłużenie terminu złożenia dokumentu do 31 lipca 2016 r. „z uwagi na konieczność rozliczenia ww. księgi hipotecznej i wyłonienia w tym celu jednostki geodezyjnej”. W odpowiedzi, Sąd wyznaczył ostateczny termin do złożenia uzupełnienia braków na 29 kwietnia 2016 r., a następnie 31 maja 2016 r. wydał postanowienie oddalające wniosek, z uwagi na brak wymaganych dokumentów.

W efekcie powyższego, w dniu 15 września 2016 r. Starosta złożył uzupełniony wniosek dotyczący przedmiotowej działki, który został zaakceptowany przez sąd i w dniu 18 października 2016 r. sąd przesłał zawiadomienie o założeniu księgi wieczystej dla wnioskowanej nieruchomości.

Starosta wyjaśnił⁵², że wyznaczony przez Sąd termin na uzupełnienia dokumentacji był zbyt krótki, ponieważ rozliczenie księgi hipotecznej wymagało sporządzenia wyciągu z wykazu zmian gruntowych, które należało zlecić geodecie uprawnionemu. Uzupełniony przez Starostę wniosek, został powtórnie złożony zaraz po uzyskaniu brakujących dokumentów.

(dowód: akta kontroli str. 30-33, 215-258, 617-621, 624-625)

2.5. Na podstawie badania dokumentacji 60 złożonych wniosków z próby nr 3 stwierdzono, że złożone przez Starostę wnioski zostały rozpoznane przez sąd w następujących terminach:

- w 10 przypadkach w terminie do 30 dni od złożenia kompletnego wniosku przez Starostę,
- w 21 przypadkach w terminie od 31 do 60 dni,
- w 9 przypadkach w terminie od 61 do 90 dni,

⁴⁹ W tym 332 wnioski dotyczące 309 nieruchomości wchodzących do zasobu Skarbu Państwa oraz 25 wniosków dotyczących 24 nieruchomości stanowiących zasób Powiatu.

⁵⁰ Dotyczących 11 nieruchomości o powierzchni 386,4395 ha.

⁵¹ Co dotyczyło wniosku nr WGN-I.0750.31.2016 z 21 marca 2016 r.

⁵² Tożsame w treści wyjaśnienia złożyła odpowiedzialna za stwierdzone nieprawidłowości Kierownik Biura Gospodarki nieruchomościami.

- w 6 przypadkach w terminie powyżej 90 dni, tj. 95, 98, 104 (dwukrotnie), 134 i 304 dni,

- w 14 przypadkach Sąd nie powiadomił Starostę o rozpoznaniu wniosków.

Jak wyjaśnił Starosta, stan spraw monitorowano w elektronicznym systemie ksiąg wieczystych i z niego uzyskiwano informację o dokonaniu stosownych wpisów, ewentualnie telefonicznie w sądzie.

(dowód: akta kontroli str. 30-33, 215-221, 618)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Sześć wniosków⁵³ do sądu o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości zostało złożonych po 68, 112 (cztery wnioski) i 210 dniach od momentu zgromadzenia pełnej dokumentacji, tj. wbrew przepisom art. 35 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, zgodnie z którym właściciel nieruchomości jest obowiązany do niezwłocznego złożenia wniosku o ujawnienie swojego prawa w księdze wieczystej.

(dowód: akta kontroli str. 30-33, 215-258)

Starosta wyjaśnił⁵⁴, że przyczyną powyższych opóźnień był *natłok innych terminowych spraw związanych z końcem roku kalendarzowego m.in. z rozliczaniem budżetu, sprawozdawczością za miniony rok oraz realizacją innych obowiązków* (w przypadku czterech wniosków złożonych z opóźnieniem wynoszącym 112 dni) oraz małe doświadczenie nowego pracownika zajmującego się omawianymi zagadnieniami (w przypadku dwóch wniosków złożonych z opóźnieniem wynoszącym 68 i 210 dni).

(dowód: akta kontroli str. 617-621, 624-625)

Zdaniem NIK, zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, Starosta był zobowiązany do niezwłocznego złożenia wniosku o ujawnienie swojego prawa w księdze wieczystej, a zwłoka w tym zakresie powodowała nieaktualność księgi wieczystej.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

W okresie objętym kontrolą Starosta skierował do sądu 357 wniosków⁵⁵ oraz uregulowano stan prawny 18 nieruchomości⁵⁶. Na podstawie badanej próby 60 wniosków stwierdzono, że 54 wnioski (tj. 90,0% badanej próby) zostały złożone w ciągu 30 dni od uzyskania kompletnej dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku do sądu. Liczba wniosków zwróconych przez sąd do uzupełnienia wyniosła 11 i stanowiła 3,1% wszystkich złożonych.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na złożeniu do sądu sześciu wniosków o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości, z opóźnieniem od 68 do 210 dni.

⁵³ Powyższe dotyczyło wniosków: nr BGN-II.680.9.2017 z 16 kwietnia 2018 r. (złożony 68 dni po zgromadzeniu dokumentacji), nr BGN-II.680.26.2017 z 2 października 2017 r. (210 dni) oraz czterech wniosków złożonych 24 lutego 2015 r. (tj. 112 dni po zgromadzeniu dokumentacji): WGN-II.0750.38.2014, WGN-II.0750.39.2014, WGN-II.0750.40.2014, WGN-II.0750.45.2014.

⁵⁴ Tożsame w treści wyjaśnienia złożyła odpowiedzialna za stwierdzone nieprawidłowości Kierownik Biura Gospodarki nieruchomościami.

⁵⁵ W tym 332 wnioski dotyczące 309 nieruchomości wchodzących do zasobu Skarbu Państwa oraz 25 wniosków dotyczących 24 nieruchomości stanowiących zasób Powiatu.

⁵⁶ W tym 13 nieruchomości wchodzących do zasobu Skarbu Państwa oraz 5 nieruchomości stanowiących zasób Powiatu.

Ponadto, NIK zauważył, że w jednym spośród ww. 60 badanych przypadków, nieprzekazanie przez Starostwo kompletnej dokumentacji, doprowadziło do odrzucenia wniosku przez sąd i zmusiło Starostę do ponownego złożenia wniosku.

NIK zwraca uwagę na fakt, że mimo podejmowanych przez Starostę działań w zakresie regulowania stanu prawnego, to na 30 czerwca 2018 r. liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym (4 147) stanowiła niemal 60% wszystkich nieruchomości (6 919) stanowiących zasób Skarbu Państwa oraz wchodzących w skład powiatowego zasobu nieruchomości⁵⁷. W ocenie NIK należy zintensyfikować działania związane z ujawnianiem w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu będzińskiego, gdyż utrzymując obecne tempo składanych wniosków o ujawnienie prawa własności nieruchomości w księdze wieczystej, tj. ok. 100 na rok, objęcie wnioskami pozostałych 4 147 nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym szacuje się na ponad 40 lat.

3. Zasoby jednostki do realizowania zadań związanych z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości i ujawnianiem w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu będzińskiego

3.1. Realizacją zadań związanych z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości stanowiących własność Powiatu oraz Skarbu Państwa zajmowało się Biuro Gospodarki Nieruchomościami⁵⁸ Starostwa.

W obowiązujących w okresie objętym kontrolą regulaminach organizacyjnych, przyjętych uchwałami Rady Powiatu Będzińskiego⁵⁹, określono zadania i kompetencje komórek organizacyjnych w zakresie gospodarowania powiatowym zasobem nieruchomości i gospodarką nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa⁶⁰. Zadania te wyspecyfikowane były także w regulaminach wewnętrznych tych komórek, zatwierdzonych przez Starostę⁶¹.

(Dowód: akta kontroli: 291-505)

W roku 2015 i 2016 sprawami związanymi z zasobem nieruchomości zajmowało się sześć osób, przy czym nie wszystkie były zatrudnione w całym roku kalendarzowym. I tak: w 2015 r. jedna osoba pracowała od 1 września, jedna do 30 września i jedna od 18 maja do 17 listopada, a w 2016 r. jedna osoba zatrudniona była przez jeden miesiąc, jedna do 27 maja i jedna do 26 lipca). W 2017 r. oraz I półroczu 2018 r. powyższe zadania realizowało odpowiednio pięcioro i czterech pracowników (w tym w 2017 r. jedna osoba pracowała do 28 lutego, jedna do 7 marca, jedna od 3 lipca i jedna od 9 września, a w I półroczu 2018 r. jedna osoba do 20 maja i jedna od 25 czerwca). Wszystkim przydzielono w zakresach czynności obowiązki

⁵⁷ Liczba nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym na dzień 30 czerwca 2018 r. wynosiła 3 532 nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa o powierzchni 534,7339 ha, tj. 57,5% wszystkich (6 143) tego typu nieruchomości oraz 615 nieruchomości wchodzących w skład powiatowego zasobu nieruchomości o powierzchni 139,7537 ha i stanowiła 79,3% wszystkich (776) tego typu nieruchomości.

⁵⁸ Od 17 maja 2017 r. Poprzednio - do 29 czerwca 2016 r. Wydział Gospodarki Nieruchomościami, a od 30 czerwca 2016 r. Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami.

⁵⁹ Nr: II/15/2014 z 10 grudnia 2014 r., VI/30/2015 z 29 stycznia 2015 r., VI/50/2015 z 26 lutego 2015 r., VII/57/2015 z 27 marca 2015 r., 130/15 z 30 lipca 2015 r. ze zm., 48/16 z 14 marca 2016 r., 115/16 z 30 czerwca 2016 r. ze zm., 26/17 z 17 lutego 2017 r., 29/17 z 22 lutego 2017 r. ze zm., 123/17 z 30 sierpnia 2017 r. ze zm., 65/18 z 29 maja 2018 r.

⁶⁰ W tym m.in.: realizacja polityki państwa w zakresie gospodarowania zasobem nieruchomości Skarbu Państwa; regulacja stanów terenowo-prawnych nieruchomości Skarbu Państwa; składanie wniosków o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości Skarbu państwa oraz wpis w księdze wieczystej; realizacja polityki Powiatu w zakresie gospodarki powiatowym zasobem nieruchomości; przygotowywanie dokumentacji i występowanie o potwierdzenie w drodze decyzji Wojewody nabycia przez Powiat własności nieruchomości z mocy prawa; składanie wniosków o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości Powiatu oraz wpis w księdze wieczystej.

⁶¹ 22 grudnia 2014 r., 17 lutego 2015 r., 5 stycznia 2016 r., 1 czerwca 2017 r. oraz 2 stycznia 2018 r.

obejmujące zadania prowadzenia spraw w zakresie gospodarowania zasobami nieruchomości⁶².

Starosta podał, że w Starostwie nie zostały określone żadne procedury czy wytyczne w ww. zakresie, a regulacja stanów prawnych realizowana była w oparciu o obowiązujące unormowania prawne.

(Dowód: akta kontroli: 506-550, 617)

3.2. Pracownicy posiadali wykształcenie w zakresie ustalania stanu prawnego nieruchomości. Osiem spośród 10 osób posiadało wykształcenie wyższe, w tym cztery w zakresie gospodarki/obrotu prawnego nieruchomości, jedna osoba była magistrem geodezji, jedna geologii, jedna administracji i zarządzania i jedna historii (archiwistyka). Odnośnie doświadczenia zawodowego, czterech pracowników, realizujących w okresie objętym kontrolą zadania związane z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości, posiadało staż powyżej 5 lat (6, 6, 9 i 17), a sześcioro od jednego do 12 miesięcy.

W kontrolowanym okresie (w maju 2015 r.) w szkoleniu pt. *Prawne problemy użytkowania wieczystego* uczestniczyła jedna osoba - mgr historii⁶³, natomiast mgr geodezji w 2013 r. brała udział w szkoleniu *Regulacja stanów prawnych nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego w świetle przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz j.s.t. ze szczególnym uwzględnieniem problemów związanych z realizacją obowiązku sprawozdawczości elektronicznej*. Starosta wyjaśnił m.in.: *Większość osób realizujących zadania dotyczące niniejszej kontroli nie uczestniczyła w szkoleniach, konferencjach czy też seminariach, bowiem pracowały zbyt krótki okres czasu, który nie pozwolił na dobór odpowiednich szkoleń z ofert otrzymywanych przez Starostwo. W wyjaśnieniach Starosta wskazał także, że zagadnieniami będącymi przedmiotem kontroli zajmowały się w szczególności osoby z posiadanym doświadczeniem zawodowym w tym zakresie.*

(Dowód: akta kontroli: 16-17, 547-550)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że podnoszenie przez pracowników kompetencji poprzez uczestnictwo w różnych formach doskonalenia zawodowego przekłada się na sprawniejszą i rzetelniejszą realizację zadań związanych z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości i ujawnianiem w księgach wieczystych prawa własności, natomiast nieuczestniczenie w szkoleniach może wpływać na błędy w sporządzaniu dokumentacji.

3.3. Zadania w zakresie przygotowywania dokumentacji, umożliwiającej wyjaśnienie stanu prawnego nieruchomości i złożenie w sądzie wniosku o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości w kontrolowanym okresie realizowano w ramach, odpowiednio: 4,6; 4,04; 2,10; 2,81 etatu⁶⁴.

⁶² M.in.: prowadzenie zasobu nieruchomości Skarbu Państwa poprzez: ewidencjonowanie nieruchomości, zabezpieczenie nieruchomości przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, sporządzanie planów wykorzystania zasobu; regulacja stanu prawnego działek zajętych pod drogi powiatowe; współudział w prowadzonych postępowaniach dotyczących regulacji stanów prawnych gruntów Skarbu państwa i Powiatu Będzińskiego poprzez odszukanie i kompletowanie dokumentacji niezbędnej do złożenia stosownego wniosku celem wszczęcia postępowania przed sądem powszechnym bądź organami administracji publicznej.

⁶³ Pracownica ta uczestniczyła także w 2009 r. w szkoleniu *Gospodarka nieruchomościami oraz przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności* oraz w 2014 r. w szkoleniu *Ujawnianie nieruchomości Skarbu Państwa*.

⁶⁴ W związku z zatrudnianiem pracowników w różnych czasokresach, np. kilkumiesięcznych w roku, liczbę etatów w danym roku wyliczono poprzez zsumowanie dni pracy wszystkich zatrudnionych w tym roku osób i podzielenie jej przez liczbę dni roboczych w roku (oraz I półrocza 2018 r.).

Liczba spraw przypadających średnio na jeden etat w latach 2015-2017⁶⁵ wyniosła:

- od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. – 3.484,8;
- od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. – 1.781,2;
- od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. – 3.329,6;

Średni czas przypadający na załatwienie jednej sprawy⁶⁶ wyniósł:

- w 2015 r. – 6,7 dnia;
- w 2016 r. – 10,6 dnia;
- w 2017 r. – 12,8 dnia;
- w 2018 r. (do 30 czerwca) – 18,5 dnia.

Starosta, odpowiadając na pytanie, czy liczba pracowników Urzędu zaangażowanych w przygotowywanie dokumentacji, umożliwiającej wyjaśnienie stanu prawnego nieruchomości i złożenie w sądzie wniosku o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości jest wystarczająca, podał że liczba ta jest niewystarczająca, jednak podejmowane działania mające na celu zwiększenie liczby pracowników poprzez ogłoszenie otwartych konkursów nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, ponieważ pracownicy po nabyciu odpowiedniej wiedzy często odchodzili z pracy, a w efekcie pozyskiwano pracowników z Urzędu Pracy, którzy pracowali krótkie okresy czasu.

(Dowód: akta kontroli: 547-555, 619)

3.4. W badanym okresie wydatki Powiatu związane z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości oraz ujawnianiem w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości wyniosły łącznie 681,4 tys. zł, w tym: 635,5 tys. zł w 2015 r.⁶⁷ (co stanowiło 96,0% planu), 13,1 tys. zł w 2016 r. (38,4% planu), 19,5 tys. zł w 2017 r. (76,2% planu) i 13,3 tys. zł w I półroczu 2018 r. (68,0% planu rocznego).

Niepełne wykorzystanie środków zaplanowanych na 2016 i 2017 r. wynikało m.in. z uzyskania niższych cen usług rzeczoznawców i geodetów oraz z poniesienia części wydatków zaplanowanych na 2016 r. dopiero w 2017 roku. W wyjaśnieniach dotyczących finansowania zadań objętych kontrolą Starosta wyjaśnił, że:

- *Z uwagi na bezkosztową dostępność niektórych dokumentów (np. wypisy i wyrisy, postanowienia sądu, odpisy decyzji, dokumenty potwierdzające własność), w ocenie tutejszego Starostwa posiadane środki finansowe są wystarczające na sprawne i rzetelne realizowanie zadań związanych z regulowaniem stanu prawnego,*
- *brak środków finansowych nie był powodem niezajmowania się sprawami dotyczącymi ujawniania prawa własności nieruchomości, oraz że sprawy realizowane są w sposób sukcesywny, w miarę pozyskiwania dokumentów niezbędnych do założenia księgi wieczystej,*
- *Starostwo nie podejmowało działań w celu pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych w postaci kredytów, pożyczek itp., ponieważ, jak stwierdził Starosta, środki finansowe na realizację zadań planowane w budżecie Powiatu, jak również w budżecie otrzymywanym od Wojewody Śląskiego były wystarczające.*

(Dowód: akta kontroli: 16-17, 556-557)

3.5. W poszczególnych latach objętych kontrolą w Starostwie dokonywano szacunków kosztów niezbędnych do realizacji zadań związanych z regulowaniem

⁶⁵ Z uwagi na niepodzielność spraw na kwartaly - dla zachowania rzetelności danych – odstąpiono od wyliczenia średniej w okresie 1 stycznia do 30 czerwca 2018 r.

⁶⁶ Tj. liczba etatów pomnożona przez liczbę dni roboczych w roku podzielona przez liczbę nieruchomości objętych złożonymi w danym roku wnioskami.

⁶⁷ Wyższa niż w pozostałych latach kwota wydatków poniesionych w 2015 r. (635,5 tys. zł) wynikała głównie z konieczności dokonania opłaty wstępnej związanej ze sprzedażą nieruchomości gruntowej.

stanu prawnego nieruchomości (zasobu powiatowego oraz Skarbu Państwa), a potrzeby finansowe wynikające z tych szacunków przekazywano wojewodzie śląskiemu.

Na podstawie złożonego zapotrzebowania, Starostwo otrzymało dotacje na realizację ww. zadań w łącznej kwocie 76 706 zł⁶⁸. Dotacje zostały wykorzystane w całości m.in. na wykonanie dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej (przez firmy opisane w punkcie 1.2. niniejszego wystąpienia), opłaty i koszty postępowań sądowych czy opłaty notarialne. Po każdym kwartale, Starosta składał Wojewodzie informację o wykorzystaniu dotacji, w których prawidłowo wykazał wykorzystane kwoty.

(Dowód: akta kontroli: 558-605)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

W Starostwie określono zadania i zakresy odpowiedzialności dla komórek i pracowników zaangażowanych w procesy ujawniania prawa własności. Wprawdzie problemy z zasobami kadrowymi powodowały opóźnienia w realizacji działań na rzecz ujawniania prawa własności w księgach wieczystych, jednakże, zdaniem NIK, Starostwo podejmowało działania dla ich wyeliminowania lub zminimalizowania. Środki finansowe, zabezpieczane corocznie w budżecie Powiatu, były wystarczające, a otrzymane dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i terminowo rozliczone.

W ocenie NIK, stwierdzone nieprawidłowości (opisane wcześniej, w punktach 1 i 2 niniejszego wystąpienia) i opóźnienia w regulowaniu stanu prawnego nieruchomości wynikały z faktu, że Starostwo nie było właściwie przygotowane pod względem organizacyjnym i posiadało niewystarczający stan zatrudnienia do prawidłowego wykonywania wszystkich zadań z zakresu ujawniania prawa własności nieruchomości w księgach wieczystych.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶⁹, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

- 1. Uzupelnienie brakujących danych w prowadzonej w Starostwie ewidencji nieruchomości oraz ewidencjonowanie nieruchomości zgodnie z wymogami określonymi w art. 23 ustawy o gospodarce nieruchomościami.**

⁶⁸ W tym 25 959 zł w 2015 r., 11 366 zł w 2016 r., 19 079 zł w 2017 r. oraz 20 302 zł w I półroczu 2018 r.

⁶⁹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524, ze zm., zwana dalej „ustawą o NIK”.

2. **Wprowadzanie danych wynikających z otrzymanych decyzji administracyjnych niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania dokumentów.**
3. **Niezwłoczne składanie wniosków o ujawnienie swojego prawa w księdze wieczystej.**

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 29 sierpnia 2018 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Waldemar Góra
gł. specjalista kontroli państwowej**

.....